

צריך או רוצה? צרכנות נבונה

לפני שקונים, שואלים שאלה אחת חשובה · כיתה ב' · חינוך פיננסי

מהדורה למורה

מטרות השיעור

1. התלמידים והתלמידות יבחינו בין צורך לרצון.
2. יבינו שהכסף מוגבל ולכן צריך לבחור.
3. יתרגלו לשאול שאלה לפני קנייה.

דגשים והצעות להוראה

- פתיחה: להציג שתי תמונות – בקבוק מים ומשחק – ולשאול: בלי מה אי אפשר?
- משחק תנועה: צד אחד של הכיתה "צריך", הצד השני "רוצה"; המורה קוראת מילה והילדים עוברים.
- לדבר על כך שגם רצונות הם בסדר – כשחושבים לפני.

תשובות – חלק א' – צריך או רוצה?

1. אוכל הוא: **א. צורך**
2. עוד משחק, כשיש לי הרבה: **ב. רצון**
3. צרכן נבון: **ג. חושב לפני שהוא קונה**
4. קודם קונים: **א. את מה שצריך**

תשובות – חלק ב' – חושבים לפני שקונים

1. כתבו שני צרכים שיש לכל ילד וילדה.
למשל: אוכל, מים, בגדים, בית, שינה, תרופות כשחולים.
2. כתבו רצון אחד שלכם.
תשובה אישית, למשל: משחק, אופניים חדשים, ממתק.
3. לדוגמה: יש לי 30 ₪. נעלי בית עולות 20 ₪ ומשחק עולה 15 ₪. אפשר לקנות את שניהם?
לא. יחד הם עולים 35 ₪, ויש רק 30 ₪. קודם קונים את נעלי הבית (הצורך), ונשארים 10 ₪.
4. כתבו שאלה אחת ששואלים את עצמנו לפני קנייה.
למשל: אני צריך או רוצה (צריכה או רוצה)? יש לי כבר כזה? אשתמש בזה הרבה? יש לי מספיק כסף?

חלק ג' – הקנייה הנבונה שלי

מקרה הבוחן: לכוון לכך שטעות בקנייה היא הזדמנות ללמוד. להבחין בין "לכולם יש" לבין "אני צריך או צריכה", ולעודד תוכנית חדשה לחיסכון.

תשובה טובה כוללת: תשובה טובה מסווגת נכון צורך או רצון ומנמקת. העצה כוללת עצירה ומחשבה: האם אני באמת צריך או צריכה את זה?

גש"ר מאח"ד: נדב מאוכזב. אפשר לבחור ערוץ התמודדות: גוף – לצאת לשחק בחוץ; שכל – לתכנן חיסכון חדש; רגש – לספר לאמא שהוא עצוב; אמונה – "מטעויות לומדים"; חברה – לשחק עם חבר בכדור שלו; דמיון – לדמיין את הכדור החדש.

מתווה מצגת (סגנון אנימציה תלת־ממדית)

#	כותרת	מה בשקף	הדמיה
1	צריך או רוצה?	שאלת פתיחה: בלי מה אי אפשר לחיות?	דמות תלת־ממדית מונפשת של ילדה עומדת בין בקבוק מים ענק לבין משחק צבעוני.
2	צרכים	אוכל, מים, בגדים ובית – אי אפשר בלעדיהם.	בית קטן תלת־ממדי, צלחת אוכל ומעיל חם מרחפים סביב ילד מחייך.
3	רצונות	דברים נחמדים שאפשר גם בלעדיהם.	ענן תלת־ממדי מלא צעצועים, ממתקים ומדבקות נוצצות.
4	הכסף מוגבל	לדוגמה: 20 ₪ – קודם מחברת ב־8 ₪, ונשארו 12 ₪.	ארנק תלת־ממדי פתוח ומטבעות יוצאים ממנו אחד־אחד.
5	"לכולם יש!"	פרסומות וחברים משפיעים עלינו. עוצרים וחושבים.	ילד תלת־ממדי מסתכל על שלט פרסומת צבעוני, ומעליו בועת מחשבה עם סימן שאלה.
6	צרכן נבון	שואלים: אני צריך או צריכה – או רק רוצה? ואז מחליטים.	ילדה תלת־ממדית עם זכוכית מגדלת בוחנת מוצר על מדף.

יצרה: רות ראש בן ישי · חינוך פיננסי – מכיתה א' ועד י"ב · מספרים ומחירים בדף הם לדוגמה בלבד

צריך או רוצה? צרכנות נבונה

לפני שקונים, שואלים שאלה אחת חשובה · כיתה ב' · חינוך פיננסי

דף עבודה

שם:

כיתה:

תאריך:

תזכורת

צרכן נבון וצרכנית נבונה שואלים לפני כל קנייה: אני צריך או צריכה את זה, או רק רוצה?

- צורך הוא משהו שאי אפשר בלעדיו: אוכל, מים, בגדים ובית.
 - רצון הוא משהו שנחמד שיהיה, אבל אפשר גם בלעדיו.
 - הכסף מוגבל, ולכן קודם דואגים לצרכים.
 - גם לרצונות יש מקום – כשנשאר כסף ואחרי מחשבה.
 - פרסומות וחברים יכולים לגרום לנו לרצות דברים שלא חשבנו עליהם.
- לדוגמה: נעלי ספורט כשהישנות קטנות – צורך. עוד זוג רק כי הצבע יפה – רצון.

מושגים

רצון – דבר שנחמד שיהיה, אבל אפשר בלעדיו
צרכן נבון – מי שחושב לפני שהוא קונה
קנייה ספונטנית – קנייה פתאומית, בלי מחשבה

צורך – דבר שאי אפשר בלעדיו
צרכן – מי שקונה ומשתמש במוצרים ובשירותים
קנייה מתוכננת – קנייה שהחלטנו עליה מראש

חלק א' – צריך או רוצה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. אוכל הוא:
☐ א. צורך ☐ ב. רצון ☐ ג. לא זה ולא זה
2. עוד משחק, כשיש לי הרבה:
☐ א. צורך ☐ ב. רצון ☐ ג. לא זה ולא זה
3. צרכן נבון:
☐ א. קונה מהר ☐ ב. קונה הכול ☐ ג. חושב לפני שהוא קונה
4. קודם קונים:
☐ א. את מה שצריך ☐ ב. את מה שנוצץ ☐ ג. את מה שבפרסומת

חלק ב' – חושבים לפני שקונים

כתבו וחשבו.

1. כתבו שני צרכים שיש לכל ילד וילדה.

2. כתבו רצון אחד שלכם.

3. לדוגמה: יש לי 30 ₪. נעלי בית עולות 20 ₪ ומשחק עולה 15 ₪. אפשר לקנות את שניהם?

4. כתבו שאלה אחת ששואלים את עצמנו לפני קנייה.

חלק ג' – הקנייה הנבונה שלי

חשבו על קנייה מהחיים שלכם.

מקרה בוחן: המכונית של נדב

נדב ראה בחנות מכונית צעצוע נוצצת. "לכולם בכיתה יש כזאת!" חשב. הוא קנה אותה בכל 20 השקלים שחסך (לדוגמה). אחרי יומיים הגלגל נשבר. נדב היה עצוב מאוד. הוא נזכר שרצה לחסוך לכדורגל חדש, כי הישן כבר קרוע.

1. מה נדב קנה, ולמה?

2. האם המכונית הייתה צורך או רצון? והכדורגל?

3. מה יכול לעזור לנדב להרגיש טוב יותר, ומה יעשה בפעם הבאה?

4. ספרו על משהו שרציתם מאוד לקנות. האם זה היה צורך או רצון? למה?

5. כתבו עצה לחבר או לחברה שרוצים לקנות משהו רק כי "לכולם יש".

גש"ר מאח"ד – נדב מאוכזב. אפשר לבחור ערוץ התמודדות: גוף – לצאת לשחק בחוץ; שכל – לתכנן חיסכון חדש; רגש – לספר לאמא שהוא עצוב; אמונה – "מטעויות לומדים"; חברה – לשחק עם חבר בכדור שלו; דמיון – לדמיין את הכדור החדש.

✂ **יס יציאה · צריך או רוצה? צרכנות נבונה**

שם:

תאריך:

1. צורך אחד שלי:

2. רצון אחד שלי:

יצרה: רות ראש בן ישי · חינוך פיננסי – מכיתה א' ועד י"ב · מספרים ומחירים בדף הם לדוגמה בלבד